

नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण
प्रशासन सेवा अन्तर्गत प्रशासन र अनुमतिपत्र समूहको सहायक निर्देशक पदको
आन्तरिक तथा खुला प्रतियोगिताको लिखित परिक्षाको
पाठ्यक्रम, २०६५

लिखित परीक्षा

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	अंक भार	समय
प्रथम पत्र	सामान्य ज्ञान र दूरसञ्चार सम्बन्धी (सबै सेवाको लागि)	१००	वस्तुगत बहुउत्तर छोटो उत्तर लामो उत्तर	१ X ३० = ३० ४ X १० = ४० १० X ३ = ३०	३ घण्टा
द्वितीय पत्र	आर्थिक तथा प्रशासन (प्रशासन र अनुमतिपत्र समूहको लागि)	१००	विषयगत उत्तर समस्या समाधान	८X १० = ८० १X २० = २०	३ घण्टा
तृतीय पत्र	सेवा सम्बन्धी (समूह अनुसार बेग्ला बेग्लै)	१००	विषयगत उत्तर समस्या समाधान	८X १० = ८० १X २० = २०	३ घण्टा

१. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी द्वै हुन सक्नेछ ।
२. यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने र पाठ्यक्रमका सबै विषयलाई समेट्नु पर्नेछ ।
३. विषयगत प्रश्नहरूको स्वरूप निम्नानुसार हुन सक्नेछः
  - ३.१ लामो उत्तर दिने १० अङ्कका पूरा प्रश्नहरू सोध्न सकिनेछ ।
  - ३.२ एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
४. समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नु पर्नेछः
  - (क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान ।
  - (ख) दोश्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम ।
  - (ग) तेश्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव ।
  - (घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने ठोस तरिका ।
५. यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ (तीन) महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा रहेको सम्झनु पर्दछ ।
६. यस भन्दा अगाडि लागू भएका माथि उल्लिखित सेवा, समूह, उपसमूहहरूका पाठ्यक्रमहरू खारेज गरिएका छन् ।
७. पाठ्यक्रम लागू मिति: २०६५।३। ... देखि लागू हुनेछ ।

नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण
प्रशासन सेवा अन्तर्गत प्रशासन र अनुमतिपत्र समूहको सहायक निर्देशक पदको
आन्तरिक तथा खुला प्रतियोगिता द्वितीय पत्रको लिखित परिक्षाको
पाठ्यक्रम, २०६५

द्वितीय पत्र : आर्थिक तथा प्रशासन (प्रशासन र अनुमतिपत्र समूहको लागि)

पूर्णाङ्क १००

१. नेपालमा दूरसञ्चार नीतिको विकास प्रकृया र विशेषताहरु ।
२. वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन एवं मूल्याङ्कन प्रकृया ।
३. व्यवस्थापनको अवधारणा र सिद्धान्त: खास गरी नेतृत्व, उत्प्रेरणा, निर्णय प्रकृया, समन्वय, नियन्त्रण, परिवर्तन व्यवस्थापन, वार्ता र द्वन्द व्यवस्थापन ।
४. नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण र यसका चुनौतीहरु:
वर्तमान संगठन, स्वायत्तता र नियमन, मानव संसाधन विकास, वृत्ति विकास, निरीक्षण, बजेट तर्जुमा र नियन्त्रण, नवोदित चुनौतिहरु ।
५. विश्वव्यापिकरण र नेपाल:
वैदेशिक व्यापार, वैदेशिक लगानी, वैदेशिक सहायता, राष्ट्र निर्माणमा यसको भूमिका, नेपालको विकासमा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरु, WTO, Multinational Company, Intellectual Property Right (IPR), राष्ट्रिय विकासमा सरकारी र गैरसरकारी क्षेत्रको भूमिका र वैदेशिक प्रत्यक्ष लगानी (FDI).
६. आर्थिक प्रशासन:
आर्थिक प्रशासनको अर्थ र क्षेत्र, आर्थिक प्रशासनको प्रमुख कार्यहरु, सार्वजनिक प्रशासनमा आर्थिक प्रशासनको महत्व, र नेपालमा अर्थ नीति ।
७. प्रशासनमा संचार: यसको महत्व, तरिका र यसका व्यवधान र तिनलाई समाधान गर्ने उपाय ।
८. विकेन्द्रीकरण तथा सुशासनको अवधारणा ।
९. नेपालको प्रशासनिक व्यवस्था सम्बन्धी जानकारी ।
१०. राजश्वका श्रोतहरु, राजश्व परिचालन र राजश्व चुहावट ।
११. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) को महत्व र आवश्यकता ।
१२. नेपालको अर्थतन्त्रका विशेषताहरु ।
१३. आर्थिक उदारीकरण र निजीकरण ।
१४. प्रतिस्पर्धा सम्बन्धी नीति र कानूनी व्यवस्था ।
१५. नेपालमा योजनावद्ध विकासका प्रयासहरु र चालू त्रिवर्षिय वर्षिय योजना ।
१६. नेपालमा दूरसञ्चार क्षेत्रको विकासक्रम तथा नेपालको दूरसञ्चार विकासमा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरुको भूमिका र योगदान ।
१७. वजारमुखि अर्थव्यवस्थामा नियामक निकायको भूमिका ।
१८. राष्ट्र निर्माणका प्रयासहरु, चुनौति र सम्भावनाहरु ।
१९. सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रको दिर्घकालिन नीति, २०५९, दूरसञ्चार नीति २०६०, सूचना प्रविधि नीति, २०५७ ।

२०. दूरसञ्चार ऐन, २०५३, दूरसञ्चार नियमावली, २०५४, सञ्चार संस्थान ऐन, २०२८, रेडियो ऐन, २०१४, राष्ट्रिय प्रसारण ऐन, २०४९, रेडियो सञ्चार (लाइसेन्स) नियमावली, २०४९ ।

माथिको खण्डहरूवाट विषयगत प्रश्नहरू १० वटा सोधिनेछ, जसवाट ८ वटा प्रश्नको उत्तर दिनु पर्नेछ, र समस्या समाधान गर्ने २० अंकका प्रश्न २ वटा सोधिने छ र एउटाको उत्तर दिनु पर्नेछ ।

नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण
प्रशासन सेवा अन्तर्गत प्रशासन समूहको सहायक निर्देशक पदको
आन्तरिक तथा खुला प्रतियोगिता तृतीय पत्रको लिखित परिक्षाको
पाठ्यक्रम, २०६५

तृतीय पत्र : सेवा सम्बन्धी (प्रशासन समूहको लागि)

पूर्णाङ्क १००

१. कर्मचारी प्रशासन संग सम्बन्धित निम्न लिखित पक्षहरू ।
  - १.१ कर्मचारी प्रशासनको परिचय, परिभाषा, उद्देश्य तथा कार्यहरू ।
  - १.२ जनशक्ति योजनाको परिचय, महत्व र योजना तर्जुमाको तरिकाहरू ।
  - १.३ तलव र अन्य सहूलियतको परिचय, तलव निर्धारणका सैद्धान्तिक तथा व्यवहारिक अवधारणहरू ।
  - १.४ कार्यसम्पादन मुल्यांकनको सैद्धान्तिक तथा व्यवहारिक अवधारणा ।
  - १.५ कार्य उत्प्रेरणा र मनोबल ।
  - १.६ वृत्ति विकास, व्यवसायिकता ।
  - १.७ तालिमको परिचय, महत्व, तालिम आवश्यकता पहिचान, तालिम चक्र ।
२. तनाव व्यवस्थापन, परिवर्तन व्यवस्थापन, समय व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन सम्बन्धी अवधारणाहरू, वार्ता र सिप सम्बन्धी ज्ञान ।
३. अम्बुस्डम्यानको अवधारणा, कार्यहरू र यस सन्दर्भमा नेपालको अख्तियार दूरुपयोग अनुसन्धान आयोग लगाएत अन्य निकायहरूको भूमिका ।
४. प्रशासनिक उत्तरदायित्व
  - ४.१ परिचय तथा परिभाषा ।
  - ४.२ सार्वजनिक उत्तरदायित्वका किसिमहरू ।
  - ४.३ सार्वजनिक उत्तरदायित्वका चुनौतिहरू ।
  - ४.४ उत्तरदायित्व बढाउने उपायहरू ।
५. सार्वजनिक प्रशासन, संगठन विकास, समन्वय र नियन्त्रण सम्बन्धी जानकारी ।
६. कार्य विश्लेषण, कार्य विवरण, कार्य मुल्यांकन, कार्य पुष्टिकरण, कार्य विस्तृतिकरण जस्ता प्रशासनिक विधिहरू ।
७. गुण चक्र, सम्पूर्ण गुणस्तर व्यवस्थापन, व्यवस्थापन परिक्षण, निरन्तर सुधार, छरितो व्यवस्थापन कार्यालय समयको लचकता जस्ता व्यवस्थापनका अत्याधुनिक अवधारणाहरू ।
८. सुशासन, विकेन्द्रीकरण तथा विकास प्रशासन सम्बन्धी अवधारणाहरू ।
९. दूरसञ्चारको विकासमा सरकारी, गैर सरकारी र नीजि क्षेत्रको भूमिका ।
१०. सामाजिक उत्तरदायित्वमा नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको भूमिका ।
११. औद्योगिक सम्बन्ध र व्यवस्थापन ।
१२. जिन्सी नियन्त्रण, भण्डार व्यवस्थापन र खरीद प्रकृया सम्बन्धी ज्ञान ।
१३. महालेखा परिक्षकको विभागको काम, कतव्य, अधिकार
१४. निजामती सेवा ऐन, २०४९ र नियमावली ।
१५. अख्तियार दूरुपयोग अनुसन्धान ऐन २०४८, अख्तियार दूरुपयोग अनुसन्धान नियमावली, २०५९, भष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ ।
१६. विदेशी लागानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन २०४९ ।

१७. औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९, कम्पनी ऐन २०६३, मध्यस्थता ऐन २०५५ ।
१८. आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५, सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६४ ।
१९. नेपाल दूरसंचार प्राधिकरणको आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०६४ र नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण (कर्मचारीको सेवाका शर्त सम्बन्धी) विनियमावली, २०६४ ।

माथिको खण्डहरुवाट विषयगत प्रश्नहरु १० वटा सोधिनेछ जसवाट ८ वटा प्रश्नको उत्तर दिनु पर्नेछ र समस्या समाधान गर्ने २० अंकका प्रश्न २ वटा सोधिने छ र एउटाको उत्तर दिनु पर्नेछ ।

नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण
प्रशासन सेवा अन्तर्गत अनुमतिपत्र समूहको सहायक निर्देशक पदको
आन्तरिक तथा खुला प्रतियोगिता तृतीय पत्रको लिखित परिक्षाको
पाठ्यक्रम, २०६५

तृतीय पत्र : सेवा सम्बन्धी (अनुमतिपत्र समूहको लागि)

पूर्णाङ्क १००

१. नेपालमा दूरसञ्चार सेवाको विकास, दूरसञ्चार प्राधिकरण र ग्रामिण दूरसञ्चार सम्बन्धी जानकारी:
  - १.१ प्रचलित विभिन्न दूरसञ्चार सेवाहरू र त्यसका उपयोगहरू ।
  - १.२ Value Added दूरसञ्चार सेवाहरू (Value Added Services).
  - १.३ विभिन्न दूरसञ्चार सेवा संचालनमा लगाइने विभिन्न दस्तुरहरू ।
  - १.४ नेपालमा दूरसञ्चार सेवाको विकासमा नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणको भूमिका र यसको आवश्यकता ।
  - १.५ दूरसञ्चार विकासको लागि Universal Service Obligations र Universal Service Access को अवधारणा ।
२. दूरसञ्चार सेवा सम्बन्धी समस्याहरूको पहिचान तथा समाधानका उपायहरू ।
३. गरिवी निवारणको प्रयासमा दूरसञ्चारको योगदान ।
४. नेपालका ग्रामिण क्षेत्रको जनजिवन, आर्थिक स्थिति, भौगोलिक स्थिति र ग्रामिण जनताको आधारभुत आवश्यकताहरू ।
५. सामाजिक न्याय र सुरक्षा ।
६. दूरसञ्चार सेवा र सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको विकासमा सरकारी, गैर सरकारी तथा नीजि क्षेत्रको भूमिका ।
७. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली ।
८. वार्ता तथा संभौता सम्बन्धी ज्ञान ।
९. नेपालमा प्रत्यक्ष कर तथा अप्रत्यक्ष कर सम्बन्धी व्यवस्था ।
१०. करको सिद्धान्त सम्बन्धी जानकारी ।
११. वित्तिय तथा मौद्रिक नीति सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
१२. मुद्राको किसिम (Types of Money).
१३. राष्ट्रिय लेखा र भुक्तानी सन्तुलन ।
१४. Licensing Service: Licensing Objective, Licensing Process & Licensing rules in WTO regulation reference paper.
१५. प्रोजेक्ट प्रोपोजल बनाउने एवं विश्लेषण गर्ने सम्बन्धी ज्ञान :-
  - १५.१ Business Plan (व्यापार योजना)
  - १५.२ Economic Plan (आर्थिक योजना)
  - १५.३ Marketing Plan (बजार योजना)
  - १५.४ Demand Forecasting (माग प्रक्षेपण)
  - १५.५ Projected Income & Expenditure Statement and Balance Sheet (अनुमानित वासलात तथा तथा नाफा नोक्सान हिसाब) आदि ।

१६. पब्लिक कम्पनी, प्राइभेट कम्पनी र साभेदारी फर्म सम्बन्धी ऐन, नियम तथा स्थापना र दर्ता लगायत प्रवन्ध पत्र, विवरण पत्र र अनुमतिपत्र सम्बन्धी ज्ञान ।
१७. नेपाल दूरसंचार प्राधिकरण (कर्मचारीको सेवाका शर्त सम्बन्धी) विनियमावली, २०६४ र नेपाल दूरसंचार प्राधिकरणको आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०६४
१८. औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९
१९. कम्पनी ऐन, २०६३ तथा कम्पनी नियमावली
२०. मध्यस्थता ऐन, २०५५
२१. विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०४९
२२. साभेदारी ऐन, २०२०, प्राइभेट फर्म रजिष्ट्रेशन ऐन, २०१४
२३. अख्तियार दूरुपयोग अनुसन्धान ऐन, २०४८, अख्तियार दूरुपयोग अनुसन्धान नियमावली, २०५९, भष्ट्राचार निवारण ऐन, २०५९ ।
२४. दूरसञ्चार नीति, २०६०
२५. प्रतिस्पर्धा प्रवर्धन तथा बजार संरक्षण ऐन, २०६३
२६. पूर्वाधार संरचनामा नीजि लगानी सम्बन्धी ऐन, २०६३
२७. सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४
२८. नेपालमा दूरसञ्चार विकास क्रममा स्वच्छ प्रतिस्पर्धाको अवधारणा र निजी क्षेत्रको संलग्नता

माथिको खण्डहरुवाट विषयगत प्रश्नहरु १० वटा सोधिनेछ, जसवाट ८ वटा प्रश्नको उत्तर दिनु पर्नेछ, र समस्या समाधान गर्ने २० अंकको प्रश्न २ वटा सोधिने छ र एउटाको उत्तर दिनु पर्नेछ ।